

200 zenbaki. Etorkizuna iragana baino handiagoa

Joan Mari Torrealdai

Bigarren aldiko 200. zenbakian gaude. Ez da hutsa, maiztasun geldoko aldizkari batentzat: 36 urte igaro dira harrez gero.

200. zenbaki honen abiapuntuan 1977 dago. Orduan txeko birjaio zen aldizkaria Francok inposaturiko isilaldi luze baten ondoren. Abiapuntu berria zen guretzat, eta abiapuntu berria zen diktadorea hil osteko trantsizio politikoan.

36 urte barik 57 urte ditu *Jakin*-ek, ordea, 1956an sortua baita. Eta, hortaz, zenbaki gehiago: 35 zenbaki 1969 bitartean, eta 10 gehiago *Jakin Sorta* bezala hurrengo zazpi urteetan. Guztira, bada, orain arte, 245 zenbakiz osatzen da aldizkariaren bilduma edo hemeroteka.

200: zenbaki biribil horrek atzera begira jartzen gaitu. Atzera begiratu, ordea, modu askotara egin daiteke, gogoratzeko, ezagutzera emateko, azterketarako, autokritikarako, goraiamenerako.

10 urte bete zituenetik hasi ginen gu atzera begira, eta geroztik data seinalatu guztietan egin dugu geldialditxo bat egindako bideari begira: 25 urte egin genituenean, 50 urte egin genituenean, ehungarren zenbakia atera genuenean, 1968an aldizkaria eta ekipoa guztiz aldatu genituenean. Eta orain?

Gaurko zenbaki biribilari ere badagokioke, baina ez dugu egingo. Uste baitugu gure historia jada nahikoa

aztertu eta interpretatu dugula, bi une gogoangarrietan. Zilar ezteietan, 1981ean, *Jakin* aldizkariari eta gerraosteko kultur historiari sekulako jorratua eman genion 400 orrialdetan. Eta beste une seinalatua 2006koa izan da, urre ezteiena. Mahai-inguruetan aztertu genuen *Jakin* bera eta aldizkariak argitara emandakoa. Eta bideoan, sortzaile eta zuzendarien hitzei esker ezagutu genuen historia. Dokumentu horiek guztiak webgunean daude bildurik.

Urrezko ezteietakoan egin genuen bezala une hau eskerrak emateko baliatu nahi genuke, historia eta istorioak atzean utzita. Orduko hitzak dira oraingo geureak:

Eskerrak eman nahi dizkizuegu 50 urteotan *Jakin* bizirik mantentzea posible egin duzuen guztioi: sortzaileak, lankideak, harpidedunak... *Jakin*-ek gaurko egun honetara ailegatu ahal izateko, jende askoren laguntza behar izan du, eta hala izan du... *Jakin*-en bidea ez da soilki gurea, euskalgintzarena da, euskalgintzaren eskuz esku egin duguna: horra mila lankide, horra milaka harpidedun eta irakurle leial.

200 zenbaki atzean, eta beste 200 aurrean: atzera begira barik aurrera begira jarrita gaude aspaldion, beti egon izan garen bezala, bestalde.

Oraintxe urtebete *Jakin* nolakoa nahi zuten galdetuz hainbat kulturgileri inkesta luzatu genien. *Jakin* «birfundatu» egin nahi genuela azaldu genien mezuan, eta aurrekari bat gogoratu, 1967an egin genuena, hots, aldizkaria eta lan-taldea, biak, berriro genituenekoa:

Egungo aldetak badu 1967-69 urteetan egin genuenaren antza. Orduan zuzendaritza ekipoa aldatu zen guztiz, eta ekipo berriarekin heldu zitzaion «etapa berriari», aldizkariaren eta euskalgintzaren etapa berriari, nola eta «gaurrari eta herriari lotuaz». Bestela esan, 1968an haurminetan zegoen euskal kulturgintza berriaren premiei erantzun bat eman nahita plazaratu zen *Jakin* birjaioa. Gaur arte.

Ilusioz beterik planteatzen dugu orain ere Jakinen «birfundazio» dei genezakeen hori. Amets hutsa ote? Zergatik ez bihurtu egitasmo erreal?

Ametsa egia bihurtuta gatoz orain. 2014 urte erabakigarria da Jakinen historian, aldaketaren urtea da.

Hasteko eta behin, Jakin fundazio bihurtu dugu; hau da, kultur elkartea eta elkarte mugatua, biak desegingo dira fundazioa sortzeko. Horrekin, ondare materiala eta ezmateriala osoki gelditzen da Fundazioan euskal kulturaren zerbitzurako. Bazkideak Jakinkide bilakatuko dira.

Irakurtzen ari zaren aldizkari hau berau aldatua dator, arinagoa, malguagoa, modernoagoa. Bestalde, aldizkari analogikoa eta digitala aldi berean kaleratzen dira eta elkarri lotuta guztiz. Irisgarritasunean eta irakurgarritasunean urrats bat gehiago eman nahi izan dugu.

Bestelako berritasunik ere badu zenbaki honek: *Egunen gurpilean* sailean hiru kide berrik esku hartuko dute aurren: Ekonomian Joseba Barandiaranek, Soziolinguistikian Dabid Anautek eta Telepolisen Gorka Juliok. Ongi etorri hiruroi! Bigarren aldaketa beste hau da: urtean behin eskaintzen dugun *Historia bizia* sailean elkarriketaketa da nagusi orain ere, baina osatua dator aurrerantzean: solasaldiaren ondoan, pertsonaia elkarriketatuak bere ibilbidean landu dituen hainbat alor aztertu dituzte zenbait adituk.

Produktuetan jauzi kualitatibo nabarmenena webgunean eman dugu. Ez da biltegi bat, bizitza propioa izango du. Areago, digitala lehenetsi dugu: ahal bezain laster jakin.eus bilakatuko gara eta berau izango da gure izarra. Berria eta oparoa nahi dugu. Hainbat atalez osatua dator: aldizkaria, liburu behatokia, argitalpenak, memoria, gogoeta eta biltegia. Mundu bat dago atalburu horietako bakoitzaren atzean, proiektu ugari eta sendo. Guzti-guztiak ez daukagu prest oraintxe bertan, urte osoa hartu baitugu horretarako.

Eta, azkenik (*last but not least*), errelebua, eskualdeketa. Jakinkide historikook hil arte Jakinen jarraituko badugu ere, gidaritza belaunaldi berri batek hartuko du. Udaberrian egin nahi dugu errelebo hori, maiatzean.

Espero dezagun euskalgintzak asmo eta egitasmo horiek ulertu, sustatu eta bultzatzea.

Badugu, bai, motiborik etorkizuna ilusioz begiratze-ko. Urre ezteien kariaz esan nuen «iragana bezainbeste etorkizun arrakastatsuan pentsatzen hasita gaudela». Gaur askoz baikorrago nago. Askoz hobe izango da etorkizuna, ez iraganaren parekoa. Neure egiten dut ingelesez idazten duen Ben Okri nigeriar olerkariaren ikuspegia: «Our future is greater than our past», alegia, iragana baino handiago da gure etorkizuna, Jakinen etorkizuna. 🍀